

שזיתיה' לנגדי תמיד

צורת אדם

אופני שורשי
צורות המחשבה

004

לא ערוך

ממחבר סדרת הספרים
בלבבי משכן אבנה

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל
יש לשלוח בקשה לכתובת:
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון השבועי בפקס
יש לשלוח בקשה לפקס המערכת:
03-5480529

להגעה ישירה לשיעור דרך קול הלשון,
מתקשרים לקול הלשון או למספר הישיר הנ"ל

ומקיישים: כוכבית [*] סולמית [#] -
36092633 [מספר שיעור] - סולמית [#]

לקיחת חלק בהוצאות הגדולות
של הדפסת הספרים לזיכוי הרבים
ניתן לתרום במערכת הטלפונית:

מרכז הצדקה
ישראל: 1-800-28-28-28
USA +972-2-5025580

יש לציין מספר קרן:
4387 - בלבבי משכן אבנה

© כל הזכויות שמורות

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון':
ישראל 073.295.1245
USA 718.521.5231

מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
פקס: 03-5480529
ת.ד. 34192 ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

האוויר הוא הנקרא בלשון ארמית 'אורא'. החלק השני הוא המוח, והמוח הזה נקרא בלשון חז"ל 'מוחא סתימאה', זהו מוח סתום.

הוזכר שמכח המוח עצמו כל פועל פועל לתכלית, אבל מכח הארת האוויר שמאירה במוחין, יוצאות השערות וזהו שנקרא 'שעשוע' - תורתך שעשועי, היפך 'כל פועל פועל לתכלית' יש את השעשוע שמתגלה בשערות.

בסיעתא דשמיא נתבאר קומת אדם, בתחילתה מלעילא לתתא. הגולגולת מלשון גלגל הוא הכח שמניע את כל התנועה שבבריאה - גולגולת - גלגל התנועה.

והוא עצמו נחלק לחצי עליון, חצי תחתון ואמצעיתו.

בתוך הגולגולת ישנו חלל של העדר, של ביטול, כשורש לתחילת הויה, ובתוך חלל הגולגולת ישנם שני חלקים בכללות - אויר ומוח.

קרום עליון וקרום תחתון

האוויר לגולגולת.

בדקות יותר - ישנו יחס של הקרום למוח, יחס של הקרום לאוויר ויחס של הקרום לגולגולת.

אלו הם שלוש נקודות יחס העיקריות שבהן עצמן עוד יתבארו דקויות נוספות. זהו האוויר וה'קרוםא דאורא' - ב' הקרומים שהוזכרו.

נתחיל לפתוח בס"ד את הכוחות של המוחין שמתגלים מכח ה'קרוםא דאורא'

על גבי האוויר וסביבותיו ישנו קרום, והוא הנקרא בלשון חז"ל 'קרוםא דאורא' (חולין, משנה ב'אלו טרפות'), יש קרום על גבי המוח. אבל בדקדוק ישנם שני קרומים, ומקומם בתוך הגולגולת כמו שכותב שראב"ד בפירוש - ישנו הקרום שנמצא סביב למוח וישנו הקרום שנמצא דבוק סביב לגולגולת.

ואם כן אלו הם שני קרומים - קרום עליון וקרום תחתון.

הקרום התחתון הוא בין המוח לאוויר. הקרום העליון הוא בין

תפיסה ראשונה ביחס לפעולת הקרום

סיתום לחכמה. מי סותם בעומק את החכמה? הקרום שנמצא בין האויר לחכמה הוא סותם את החכמה. ואם כן - הכח התחתון שמתגלה בקרום שנמצא בין המוח לחוכמה - הוא סיתום החכמה, שתישאר מערכת של ראש-מוחין בגדרה ולא תתפשט כפי גודל תקפה והארתה למציאות של גוף.

השורש הדק יותר הגורם לידי עצירה של המוחין לגופא - כח החכמה יונק מהאויר והוא סותם את האויר מלהאיר לחכמה בתוקף ושלא תאיר כללות המוחין לגופא. ואם כן - זה השורש של חכמה ש'אינה מרובה ממעשיו', נמצא במדרגה של הקרום שסותם את האויר שלא יאיר לחכמה ועל ידי כן הוא מגביל את מציאות החכמה. זו תפיסה אחת ביחס לפעולת הקרום.

לשון המשנה הידועה 'כל שחכמתו מרובה ממעשיו - אין חכמתו מתקיימת. כל שאין חכמתו מרובה ממעשיו - חכמתו מתקיימת', ישנה את מדרגת החכמה ששייכת בכללות לגולגולת ויש את המדרגה של 'מעשיו' שזה שייך בפרטות לגוף-לידיים.

'חכמתו מרובה ממעשיו' זה מי שהמוחין שלו גדולים ממדרגת הגוף שלו - זה חכמתו מרובה ממעשיו. איפה השורש לתיקון 'חכמתו מרובה ממעשיו'? זה נקרא 'חכמה סתימאה', כלומר, החכמה זה המוחין והם מתפשטים לגוף, ואם לא יהיה סיתום לחכמה, אלא החכמה תתפשט, אז תהיה מדרגה של 'חכמתו מרובה ממעשיו'. על מנת שלא יהיה מצב בו 'חכמתו מרובה ממעשיו', נצרך שיהיה

תפיסה שנייה - קרום סותם את פעולת המוחין

יותר מהטעמים שהוזכרו קודם, אבל בדקות יותר, כל חכמה היא בבחינת פתח, 'פיה פתחה בחכמה' וכן על זה הדרך, החכמה פותחת -

החכמה נקראת גם 'חכמה סתימאה', מבואר להדיא בדברי רבותינו כפשוטו המהלך הראשון שהוזכר זה סיתום שהחכמה לא תתפשט

מִן הַחֶשֶׁךְ' ועל מנת להשיג את החכמה נצרך שיהיה גם כן דבוק בה מציאות של כיסלות. ונמצא אם כן שהקרום שסותם את החכמה הוא הופך אותה לחכמה סתימאה שסותם את החכמה, הוא סותם את הדבר על מנת שיתגלה היחס של החכמה ביחס לכיסלות, 'יתרון האור מן החושך' וזו תפיסת המוחין שתופסים כל דבר באופן שיש לו סיתום ויש לו גילוי. הסיתום סותם למעשה את גילוי המוחין, סותם את גילוי החכמה. והיחס הזה הוא שכל דבר שאדם משיג - הוא משיג אותו בכח מדרגת הסיתום שבו ולאחר מכן - מה היחס של ההבנה שלו.

את פתח לו - מכח החכמה. החכמה סתימאה היא בעצם סותמת את החכמה, והיכן שסתומה החכמה - מתגלה הפכה - כיסלות, סיכלות - דבר והיפוכו. חכמה סתימאה מגלה את ההיפך מהחכמה, לא רק שהיא סותמת את החכמה ועד כאן החכמה מתפשטת ומכאן ואילך אינה מתפשטת או מתפשטת באופן חלקי, אלא היא מגלה את ההיפך של החכמה, זהו סיתום של החכמה, והיפך החכמה כאמור, כיסלות/ סיכלות. אז מתגלה תפיסה של חכמה שנמצא בצידה כיסלות. על זה אומרים רבותינו להדיא 'יתרון לחכמה מן הסיכלות כיתרון האור

שני מהלכים שורשיים בלימוד: הגדרה והסברה

שבו, ורואים את היחסיות שבין שתי האבחנות שהוזכרו.

בהגדרה יותר מדוקדקת - ישנם שני המהלכים השורשיים באופן כללי מאוד בצורת הלימוד וכל ההגדרות של הסברות: ישנה את התפיסה של בית המדרש של רב חיים (רבי חיים מבריסק) שעניינה להגדיר כל דבר, וישנה התפיסה של רב שמעון (רבי שמעון שקופ) שעניינה להסביר כל דבר.

נחدد ביתר עומק עכשיו. בהגדרה האחרונה שהוזכרה - משיגים את הדבר ביחס לסיתום שלו וביחס לחכמה שבו. כלומר, כל דבר ודבר שנלמד, רואים איך המבט שלו נראה כדבר סתום כשלעצמו, ואיך הביאור של החכמה יוצר לו מציאות של בהירות.

או ביתר דקות - מפרשים את הדבר גם בצד שאינו מדויק שלו, ואז מפרשים אותו באופן המדויק

מה שהזכרנו קודם לכן שמגדירים מה ההגדרה הלא מובנת של הדבר ומה ההגדרה המובנת. ביאור הדבר שאינו מובן וביאור הדבר המובן. כיצד הדבר מתראה ללא ביאור כלל וכיצד הוא מתראה עם ביאור, שזה נקרא 'יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך'.

שורש ההגדרה - ב'חכמה סתימאה'

מתגלה בשלמות אלא בצמצום, וזהו הקרום שסותם על האויר שלא יאיר לחכמה סתימאה.

כשתהיה הארת משיח בשלמות אז לא יהיה הקרום שמבדיל בין האויר למוח. דרך רמז - משה (עם הכולל) כידוע בגימטריא קרום, מקור, שמו. בדקות, על זה נאמר אצל משה 'ישם על פניו מסוה' בהשתלשלות לתתא זה היה על פניו ממש, אין מקרא יוצא מידי פשוטו וזאת תולדת חטא העגל, אבל השורש של אותו מסוה שמשוה שם על פניו הוא ב'חכמת אדם תאיר פניו', 'לא יכלו להביט בפניו' זה מכח הארת הדעת שהיתה גנוזה במשה שהוא מדרגת הדעת ששורשה בקרום כמו שלהדיא מפורש בחז"ל, ומצד מדרגת מתן תורה קודם החטא, האויר היה ללא

ההגדרה של החכמה היא נקראת 'חכמה סתימאה', הרבה פעמים ההגדרות האלה אין להן הבנה, אלא זו הראיה שכך היא ההגדרה. זה סותם את הדבר, כלומר, הוא מגדיר אותו, זאת לא סתימה רק ביחס לאי התפשטות של חכמה כפשוטו שנעשה כיסלות כפשוטו

אלא ביתר דקות כמו שהוזכר השתא, החכמה סתימאה היא בעצם השורש של כל ההגדרות שאנחנו מגדירים. עצם כך שמוכרח מתוך דברי הגמרא עצמה, הראשונים, האחרונים וכו' שזו הגדרת הדין, זה לא בא להסביר את ההגדרה, זה בא להגדיר את ההגדרה. ההגדרה של הדבר גנוזה בחכמה הסתומה.

הארת האויר ב'חכמה סתימאה' היא באה להסביר את ההגדרה. האויר כמו שאומרים להדיא חז"ל - שם נמצא מקום הדעת העליון. הדעת באה להסביר מהו עומק מהות ההגדרה, ואם כן, ב'חכמה סתימאה' גנוזה עצם ההגדרה, באויר שמאיר בחכמה גנוזה ההסברה של ההגדרה, רק לעולם - ההסברה של ההגדרה איננה

כלומר, כח הקרום שבמוח כיסה את מדרגת ה'חכמת אדם תאיר פניו'. זה הקרום מעצמיותו של משה רבינו שהוא גימטריא של קרום כמו שהוזכר. מהקרום הזה עצמו נעשה מסוה על פניו של משה רבינו.

קרום, אלא האיר האויר במדרגתו, ועל ידי כן 'חכמת אדם תאיר פניו' שפניו מאירים, ועומק האור הזה הוא בלתי מושג למי שנמצא במדרגה התחתונה, ובערכין - זה חטא העגל. על מנת לצמצם את אותה מדרגה 'וישם על פניו מסוה'

הארת משיח תגלה את מדרגת האויר ללא ניסוי

מכח מדרגת החכמה כשלעצמה, והחכמה כשלעצמה היא חכמה במדרגת 'כל פועל פועל לתכלית' 'בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן' (משלי פרק כד פסוק ג) אז הפעולה מתגלה במציאות של תכלית מכח החכמה. בהגדרה הזו זה תכלית.

בהגדרה ההפוכה כמו שהוזכר, כאשר האויר מאיר בחכמה סתימאה וחוזר ומתפשט להיפך, נעשה שעשוע שאלה השערות. זה שערות שהן בבחינת שיעין - שערות רכות - אלו הן יוצאות לחוץ במדרגת שעשוע. אבל שורשן בכח האויר שמאיר בחכמה

מה שאין כן כשתהיה הארה שלמה, 'תורה מאתי תצא' חידוש תורה מאתי יצא כמו שאומרים חז"ל, אז יתגלה האור של האויר שאיננו מצומצם על ידי הקרום. ואז תתגלה ההגדרה בשלמות, ואז תתגלה ההסברה בשלמות. זאת שלמות הארת משיח שלמעלה ממדרגתו של משה.

אבל בעלמא דידן בו אנו נמצאים, המציאות של ה'חכמה סתימאה' כמו שחודד היא מגדירה את הדבר, האויר מאיר לחכמה ומסביר את ההגדרה אך ההארה אינה בשלמותה. ולכן בעלמא דידן העיקר הוא ההגדרה, וההארה של הסברת הדבר אינה מאירה בשלמותה.

נחדד יתר על כן כמו שהוזכר קודם לכן, ישנה הארה שמתגלה

בנפילתו - האויר הופך להשערה

במדרגת 'לולא תורתך שעשועי', 'ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשעים יום יום' אז הכח הזה יכול ליפול באדם לידי כך שהשערות מגדירות אצלו את ההגדרה, וכשהן מגדירות אצלו את ההגדרה אז זאת בעצם אינה הגדרה - אלא השערה.

כשהכח הזה מתגלה מצד כח נפול, אז השערה מתגלה מלשון השערה, משער את הדבר, הוא בלתי מוגדר. וזה עומק הנפילה שהחכמה סתימאה שהיא מקבלת מהארית האויר ולא מתגלה באדם מדרגת השעשוע העליון של דברי תורה

השערה - שערה - שששוע

שאינן במדרגת השעשועים, אז הן מתגלות בתוך המוח עצמו - היפך ה'חכמה סתימאה' שיוצרת את ההגדרה, אז ה'חכמה סתימאה' הופכת להיות שהיא סתומה ממנו, והיא הופכת להשערה בלי הגדרה. ויתר על כן, פעמים רבות מה שמבטל את ההגדרה שב'חכמה סתימאה' זה ריבוי תוספת של אויר, שעל ידי כן מתגלה ההשערה, וכל השערה מבטלת את ההגדרה כמו שהוזכר.

כל השערה, כוונת הדבר - דבר שאי אפשר לעמוד עליו בדיוק. כשחז"ל באים לצייר דבר דק ביותר שקשה לעמוד עליו, כסדר לשון חז"ל - חוט השערה. כלומר, השערה מוגדרת כדבר דק שקשה לעמוד עליו. מצד התיקון - זה מתגלה אצל האדם במדרגת שעשועים כפי שהוזכר. אבל כשהאדם לא זוכה לקחת את התורה למדרגת השעשועים, אז הכח של השערות נשאר בתוך המוח, ואלו הן שערות

התגלות החכמה סתימאה באופני הלימוד

סתימאה ומצד כך עיקר מדרגתו 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה', בבחינת ד' אמות של הלכה, 'כל

דבר גלוי לכל מי שמכיר מעט את הנפשות שעוסקים בעיונה של תורה. יש אדם שדבק בחכמה

ומדין יוסף באופן של 'נבון וחכם כמוך' - סברה.

באופן הנוסף שאדם זוכה לעסוק בדברי תורה העליונים שהוזכר קודם לכן, אז בקע מההארה של האויר ב'חכמה סתימאה' - השערות במדרגת שעשוע, שערות רכות - שיעין שיש בהן שעשוע. אבל באופן הנפול, כשמאיר האויר בחכמה סתימאה בתורה שאיננה מדויקת אז הכח הזה נופל למדרגת סיתום בחכמה עצמה, ההגדה של החכמה נופלת מכח ההשערה, כי ההגדרה וההשערה הם דבר והיפוכו, ויתר על כן ריבוי ההארה של האויר עצמו הופך להיות שהוא אומר דברים 'שלא שיערום אבותינו', כלומר הסברה שלו הופכת להיות 'לפום חורפי שבשתא', כלומר - ריבוי הארת הדעת הגנוזה באויר שמאירה ב'חכמה סתימאה' אז מתקיים בו גם ביטול ההגדרה וגם ביטול הסברה - זה 'לפום חורפי שבשתא'.

פועל פועל לתכלית' ומכח כך הוא מוליך את הדבר בבחינת הלכות, כמו שאומרים רבותינו, מלשון הליכה, 'הליכות עולם לו' הוא מוליך אותו מה'חכמה סתימאה' עד הד' אמות של הלכה, זאת צורת לימוד למעשה.

יש אדם שזוכה להיות דבוק בהגדרה של ה'חכמה סתימאה', ומצד כך הוא מגדיר את ההגדרות מצד הסיתום, קרום שיוצר את הסיתום שמגדיר את ההגדרות בבהירותן.

יש מי שמאיר את האור של האויר בתוך החכמה סתימאה והוא לא פוגם את ה'חכמה סתימאה' אלא הוא מאיר בה כראוי, ואז הוא מסביר את ההגדרה, שזאת בעצם הצורה השלמה של העסק בדברי תורה.

השתא בעלמא דידן אין הסברה שלמה כי הקרום חופף על גבי האויר ומצמצם את הארתו ל'חכמה סתימאה'. אבל באור דלעתיד מדרגת משיח יאיר האויר בחכמה ואז יהיו ההגדרה וההסברה שניהם מחוברים יחד, בעומק זה שני משיחים, מדין גדר יהודה - גבולות,

שערות עליונות - מתתא לעילא

במדרגה יותר עליונה.

מכל מקום, התלייה הזו של השערות מצד השערות שבוקעות מתתא לעילא, מצד כך יש לו שעשוע של דברי תורה. ישנו שעשוע מצד לצד וישנו שעשוע מתתא לעילא ומלעילא לתתא וחוזר חלילה, זה עיקר מדרגת השעשועים במדרגת השערות. זה הרצוא ושוב שבנפש - רצוא ללמעלה ממדרגתו, שוב למדרגתו וחוזר חלילה - זאת צורת העסק של מי שזוכה לעסוק במדרגת השעשועים מדין מדרגת השערות שעולים לעילא.

אבל, השערות עצמן שיוצאות מן הגולגולת, נחלקות לשערות נוספות שלאחר מכן 'קווצותיו תלתלים שחורות' שיורדות מאחורי ראשו - אלו הן שערות שאין עיקרן העליה מתתא לעילא, אלא הן חוזרות ויורדות בחזרה מאחוריו של האדם.

יתר על כן, כמו שהוזכר, הכח שבוקע מהגולגולת שהוא כח השערות. השערות הללו, כאשר הן יוצאות מצד התיקון שהוזכר הן במדרגת שעשוע - תנועה שהולכת וחוזרת חלילה. בדקות יותר - שערות שבוקעות מכח החכמה סתימאה יש בהן בכללות שני חלקים ובפרטות ישנם יותר כמובן. בכל קומת האדם יש כמה וכמה סוגי שערות, השערות העליונות הן אותן שערות שבוקעות מתתא לעילא ועולות למעלה. הדוגמא הבהירה שמתגלה, שם זה מצד הקלקול - אבשלום נתלה בשערו. מה שהוא נתלה בשערו זה לא מקרה, זה עצמי, כל שערות הן עולות מתתא לעילא, מי תלוי ב? קטן תלוי בגדול. הוא נתלה לעילא, זו הגדרת 'נתלה בשערו' ומצד המדרגה הזו של השערות, הוא נתלה במדרגה שלמעלה מהשגתו, זה עומק נקודת התליה. 'בינוניים תלויים ועומדים' בעשרת ימי תשובה, זה לא כגשר שתלוי מצד לצד והאדם תלוי חוט לכאן חוט לשם, אלא הם תלויים במדרגה של הצדיקים, זה נקרא 'תלויים ועומדים', הם תלויים

שערות הזקן מעילא לתתא

האופן הנוסף של שערות שיש באדם אלו הן שערות הזקן, שערות הדיקנא קדישא שיוצאות מפניו של האדם. כשם שיש זקן עליון, ישנו זקן תחתון סביב לאות ברית קודש, סימן גדלות, וישנן השערות הנמצאות כמעט בכל חלקי גופו של האדם - זה בכללות בקצרה סוגי השערות שנמצאות באדם. וכולן בהגדרה כוללת, שורשן בראש, אלא ששערות ששייכות לראש ממש, בפרט אלה הבוקעות ועולות למעלה, עיקרן בהאר

האוויר שמאירה למוחא סתימאה ואז יוצאת דרך הגולגולת. והאר

השערות התחתונות יותר שהן שייכות לזקן - מאירות מכח החכמה סתימאה ויורדות למטה, ולא דרך הגולגולת, אלא דרך מקום של חצי תחתון של הגלגל.

השערות שיוצאות דרך הראש כפשוטו יוצאות מחציו העליון של הגלגל. השערות היוצאות מן הזקן - הן יוצאות מחציו התחתון של הגלגל מפניו.

שערות - גילוי המחשבה שנתפשטו לחוץ

השערות המתגלות, כך אופני דפוסי המחשבה שיש באדם, הם גילויי המחשבה שיצאו ונתפשטו לחוץ. אנחנו לא עוסקים רק בשערות כפשוטו כשיער, אלא אנחנו עוסקים בשערות מדין גילויי החכמה שבהם, גילויי הנהגתו יתברך שמו כמו שהאריך הרמח"ל במקומות רבים.

עכשיו נפתח להבין את הדברים אחרי שהוזכר בתמצית בקצרה ממש מהו כח השערות המתגלות בראש האדם.

השערות העליונות, כפי שהוזכר, הן במדרגת השעשועים. מכאן ואילך, השערות הן אינן במדרגה של שעשוע. מה המדרגה של השערות הללו?

נחדד - השערות הן גילויי המוחין של האדם, וכנגד כל אחד מגילויי

שערות היורדות מאחורי ראשו - הנרת דבר מתוך הכנו

על זה הדרך, אך זאת אינה כללות ההפכים.

בשערות העליונות היוצאות במדרגת השעשוע - שם יש את התפיסה שהוא משתעשע בשני הצדדים יחד - זאת השגת כללות ההפכים - הוא משתעשע בשני הצדדים. עכשיו השעשוע הוא במדרגת עליון ותחתון, זה מה שהזכרנו קודם לכן, זה כח האור שבחכמה שבוקע דרך השערות, יוצא ונכנס וחוזר חלילה - זה שעשוע במדרגה של עליון ותחתון.

אבל השערות עכשיו מתחלקות למדרגה של פנים ואחור, מהפנים יוצא כח הזקן. מהאחור יוצאות שערות הראש הבוקעות מאחור. כאן מונחת חלוקה של השערות האלה, השערות שיוצאות מן הפנים - צד אחד. השערות היוצאות מן האחור - צד שני. ושניהם בשורש הדעת הנמצא באויר. רק שכאן יוצאות יוצאות שערות הפנים - צד אחד של הדעת, וכאן יוצאות שערות באחור - שורשו האחר של הדעת. אבל אלו הם שני צדדים של אותה דעת.

כח האויר שמכוחו מאיר בחכמה, ועל ידי כן יוצאות השערות, מלבד השערות העליונות שהן השערות של השעשועים שהוזכר. השערות שיוורדות מאחורי ראשו של האדם לחוץ הם גילויי כח הדעת שבאדם. כמו שהוזכר - באויר גנוז כח הדעת, וכאשר הדעת הזו בוקעת ויוצאת לחוץ, אז מהצד העליון של הדעת זה שעשועים. מהצד התחתון של הדעת אלה השערות שיוורדות מאחורי ראשו של האדם, כי הרי במקום האור שבאדם נמצאת חלק מהארת הדעת כידוע, ונמצא שהשערות האלה שיוורדות מאחוריו הן הארת הדעת שבוקעת ויוצאת לחוץ באופן הזה.

נחיד את הדברים, כשהוזכר שיש מדרגה של האויר שמאיר בחכמה מדין 'יתרון האור מן החושך' אז הגדרת הדבר היא שאדם מכיר את הדבר מהפכו, אבל הוא דבק באור, והארת האור היא מכח החושך. הוא דבר בחכמה והוא מכיר את החכמה בבהירותה מכח הסיכלות. אז המראה מתחדד מצד הפכו, הלבן מתחדד מצד הפכו של השחור וכן

זקן - דעת במדרגת פנים

בינה, מה שהוא קיבל מרבו, זה קנה חכמה' זה זקן.

יש אופן מה שהוא מקבל מרבו - זה נקרא מדרגת פנים, חכמה - 'מה שקיבל מרבו', 'אם ראית תלמיד שלמודו קשה עליו כברזל - בשביל רבו שאינו מסביר לו פנים' (תענית ז, ב) ועוד דוגמאות בלשונות חז"ל - 'חכמת אדם תאיר פניו' ומכח כך הקבלה שהוא מקבל מרבו, הוא מקבל מהארת פניו של רבו.

כשה מתגלה לחוץ, זה מתגלה כפנים ואחור כשני דברים נפרדים אחד מן השני. אבל בעומק שורשם הוא אחד.

עכשיו נבין את עומק נקודת הדבר. כאשר האדם עוסק בדברי תורה, ישנן שתי צורות כיצד האדם משיג את הדבר - או באופו של זקן, כלשון הגמרא 'זה קנה חכמה' (קידושין ל"ב, ב). כהגדרה הכוללת, חכמה - מה שקיבל מרבו. 'קנה חכמה, קנה

משל ונמשל - דעת במדרגת אחור

האופן הנוסף שהוא אופן של שערות השייכים לאחור שזה תלתלים, מלשון תל על גבי תל, הוא בתפיסת המשלים - משל הוא מהתחתון לעליון, הוא מהאחר לדבר. אדם שדבוק בנמשל הוא עוסק להדיא בדבר, הוא עוסק בפני הדבר - זו השגת הפנים. אדם שעוסק באופן של משל ונמשל 'תיקן שלמה המלך שלושת אלפים משל' הוא מלעילא לתתא משלשל את הדבר, ומי שבא להשיג את הדבר משיג אותו מתתא לעילא,

אך ישנו אופן נוסף שהאדם משיג חכמה, זו הסוגיה של משל ונמשל. 'אזן וחקר תקן משלים הרבה' (קהלת יב ט), כמו שאומרים חז"ל - קודם שבא שלמה המלך היתה התורה דומה לכלי שאין בו בית יד לאחוז בו, כשבא שלמה המלך אז 'אזן וחקר תקן משלים הרבה' - הוא עשה בית יד לאחוז בכלי - זאת מדרגה נוספת של העסק בדברי תורה. ממשל לנמשל זה מתתא לעילא, האדם עומד על דברי התורה.

באים לעמוד עליו מכח משל ונמשל - זאת מדרגת השערות הנמצאות מאחור שהן גילויי המוחין.

התפיסה הפשוטה - יש כאן מוחין שבאים מהצד של הפנים ששייכים לזקן, 'חכמה מה שקיבל מרבו', 'זקן - זה קנה חכמה' כמו שהוזכר. ותפיסה נוספת של עסק המוחין שאדם עוסק הוא באופן של משלים, אין הכוונה למשלים בעלמא כדרכם של אנשים להסביר דבר אגדה כמשל, אלא כל תפיסת השגת הדבר הוא משיג מכח השגת התחתון את העליון וחוזר חלילה ועולה ממדרגה למדרגה. אלו הן שתי תפיסות של שערות.

הוא משיג מהמשל לנמשל, כלומר, הוא לוקח דבר אחר ומדבר אחר הוא מגיע להשיג את הדבר עצמו - זו התפיסה שנקראת משל ונמשל, ממשל הוא בא לנמשל, מדבר אחר הוא עולה ומשיג את הדבר - זאת מדרגת השערות ומשתלשלות מאחרי האדם. השערות הללו הן במדרגה של מוחין שנקראים 'אחוריים' של המוחין. 'חזינא לרב מאיר מאחוריו' (עירובין י"ג,ב) - לא יכלו חכמים לירד לסוף דעתו, כלומר, העומק של ההארה היא שאי אפשר לרדת לסוף הדעת, אז איך משיגים את הדעת הזו? באופן של משל ונמשל. 'עומק דעתו', יש כאן עומק, והבאים להשיג את אותו העומק לא יכולים לעמוד עליו, אלא

מוחין במדרגת נקבה מכח הארת האויר בחכמה

אומר הרמח"ל שהשורש של אותה השגה נמצא במדרגת הקרום שהזכרנו קודם לכן. מהו הקרום שגורם לתפיסה של השגה של מוחין במדרגה של נקבה? כאשר האדם עוסק בדברי תורה, צריך שיהיה לו כלי לקבל את דברי התורה, ולתוך הכלי הזה נכנס כל שפע המוחין. מהו הכלי הראוי לקבל את דברי התורה?

הכוח של החכמה, האויר שמאיר ומכח כך מתגלה המציאות של החכמה הוא השורש לכח המדרגה של החכמה של נקבה (כמו שבואר ברמח"ל בהרחבה), הכח של המוחין שמושגים מכח מדרגתה של הנקבה (בכללות עיקר מדרגת המוחין שייכת לזכר, אך ישנם מוחין השייכים למדרגת לנקבה).

מגיע ממקום של מחלוקת, מאופן של פירוד.

אבל בשורש העליון של הנקבה הכלי להשגה הוא שלום. לתת הנקבה נקראת כלי, 'אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי' (סנהדרין) - זה למטה. התפיסה של הכלי זה מה שהיא נבראה מן הצלע ולאחר מכן 'ויביאה אל האדם'.

כדברי המשנה הידועה בסוף מסכת עוקצין 'לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום' - השלום הוא הכלי להשיג כל דבר. איפה מתגלה המחלוקת כשבאים להשיג את השלום? כלי שהוא שלום - היפך מציאות המחלוקת. אז כמובן - כל נקבה היא שורש המחלוקת, היא נבראה מן הצלע, מן הצד, נחלקה מאדם הראשון - כל נקבה יסודה

חיבור הארות המוחין על ידי שלום

התורה עצמם צריכים כלי של שלום. היפך השלום - מחלוקת, חלוקה. איפה שורש החלוקה שמחלק את הדבר לשניים? השערות שנחלקים לשערות של ראש שיוצאים מהזקן ושערות שמתגלים באחוריו של האדם - הם בעצם מערכות נפרדות של מדרגת השערות שנפרדו זה מזה. ושניהם יסודם הוא הדעת כמו שהזכר, רק זאת דעת המתגלה בפנים - הזקן, וזאת דעת שמתגלה באחור - אלו השערות שיוורדים מאחרי ראשו של האדם. אבל כמו שאומרים רבותינו, הם מתפשטים למטה עד מקום טבורו של האדם ושם הם חוזרים נמתחברים. אז יש מה שהחיבור שלהם מתגלה

אבל בתפיסה העליונה הכלי של דברי התורה הוא שורש השלום. ועל איזה שלום מדובר? זה מה שהזכרנו עכשיו בהרחבה שהדעת שמתגלה באויר והיא מתפשטת למקום המוח ומכח כך נעשו שערות בפנים ושערות באחור שאלו הם שני מהלכים של שערות, צריך שיתגלה בהם מקום של שלום.

חיבור של אותן ההארות של המוחין הוא עומק ההבחנה הנקראת שלום, זה נקרא 'כלי מחזיק ברכה אלא השלום' להשגה של דברי התורה. 'לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה' ושורש הברכה-ההברכה הוא דברי התורה עצמם, וההברכה של דברי

שורש דברי התורה לא היה גילוי של צד של פנים של דברי התורה וצד של האחור של דברי התורה, אלא עומק ההגדרה היא שיש כאן שני אופנים איך להסביר את הדבר, שני פנים - זה עומק הדבר שמתגלה בשורש העליון של מדרגת הדעת של שתי מדרגות השערות האלה שמתפשטים בפנים ובאחור וחוזרים ומתחברים יחד.

למטה במקום הטבור, שם נעשה כביכול החיבור התחתון של כלי כפשוטו. ויש מה שהחיבור שלהם מתגלה למעלה כבר במקום ההתפשטות, מה שמתפשט לפנים ומתפשט לאחור מחוברים יחד. נחדד, בלוחות נאמר 'כתובים משני עבריהם, מזה ומזה הם כתובים' (שמות לב, טו), כלומר, בעומק הפסוק מונח כאן שבלוחות שהם

מקום גילוי האמת באדם

האדם? או במקום הנקבים עצמם ממש, או באותו מקום הנקרא 'מעין שני תפוחים באדם'. מצד כך אין כיסויים, אין העלמים - זו התפיסה התחתונה שנקראת 'ואמת'.

היפוכו של האמת הוא שקר. אבל מותר לשנות מפני השלום, כלומר, האמת והשלום - דבר והיפוכו, כי הרי מותר לשנות מפני השלום שהוא היפך של האמת - זו תמצית של מהלך הדברים שהסברנו, ישנו מהלך של תורה שהיא בבחינת 'תורת אמת היתה בפיהו', ויש את המדרגה של 'דברי אמת ושלום', תורת אמת ותורת שלום. מדרגת משה - תורת אמת. מדרגתו של

נקרב את הדברים בלשון בהירה. כאשר האדם לומד את הדברים כסדר, אז הוא רואה מהלך אחד, יכול לפסול אותו. רואה מהלך שני, יכול לחייב אותו, ואם הוא נוטה לבקש את האמת, אז יקוב הדין את ההר והוא פוסל את המהלך ההפוך. הוא מחפש את הדבר שיהיה בבהירותו. אומרים רבותינו, איפה מתגלה האמת בקומת המוחין ובקומת הגולגולת של האדם? במקום שבו אין שערות. מקום הבליטה שנקרא 'מעין שני תפוחים באדם' - שם מקום גילוי האמת שבאדם, כלומר, האמת אינה סובלת את הכיסויים, ומהו המקום שאינו מכוסה בשערות בגולגלתו של

ללא רגליים ואינם יכולים להתקיים. במדרגתו של אהרון הכהן 'אוהב שלום, רודף שלום' תורת שלום, אז כל הכיסויים הם עוד אופן לגילוי הדבר. ישנו גילוי הדבר כמו שהוא מופשט שזה האמת, וישנו גילוי בו מתגלה עוד אופן של הלבשה ועוד אופן של הלבשה, ועוד אופו של אמת וכו' - זה גנוז בעומק במדרגת שערות של הראש ושערות שיערות בפניו ובאחוריו, נראים כשניים וחוזרים ומתחברים.

זה מצטייר כשני מהלכים נפרדים, אך העומק - בשורש הם אחד, ובאחרית שלהם הם מביאים למקום של אחד. זה נקרא הכח של הנקבה שהיא האחרית, והיא הכלי מחזיק ברכה'. כלומר, הכלי שבתוכו שוכנת הברכה - השלום.

לפי זה - יש כאן שתי צורות שונות של מוחין בדרכי הלימוד למעשה.

אהרן - שלום. אצל אהרן שנאמר בו 'זקן אהרן שיורד על פי מידותיו' מתגלה בעומק השלום, שהשערות של הפנים מצטרפות לשערות של האחור. בגילוי של 'תורת משה' - זה מקום בלי שערות בכלל, זו אמת נקיה. 'חכמת אדם תאיר פניו' שקרן עור פניו של משה, מהיכן השורש שקרן אור פניו? מכח מקום 'שני תפוחים' שבו אין שערות - הוא מידת האמת. ומהיכן נעשה המסווה? מהקרום דאורא שהוזכר קודם לכן, משם שורש ההסתר של הפנים של משה, אבל מכח מדרגתו של אהרון, הכל בא על גבי כיסויים - מותר לשנות מפני השלום. 'לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום' - זו תורת שלום, 'דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום', כלומר, במדרגתו של אהרון הכהן, מה שמתגלה החלוקה של השערות שיערות מאחוריו - שאלו הם כיסויים שמכסים את מדרגת המוחין, והם חוזרים ומתחברים על ידי השלום.

נחזור להגדרת מדרגתם של משה ואהרון, במדרגתו של משה ישנה הגדרה אחת ברורה ותו לא - זה אמת. ושאר כל הצדדים הם שקר,

מדוגת משה - מדוגת אהרון

ונמשלים - משתלשל - מחכמה עילאה לחכמה תתאה, משתלשל בכל מדרגותיו. וישנה הלבשה על הלבשה וכו'.

בלי הלבשה בכלל - זאת האמת במדרגת משה. ישנה הלבשה שתואמת לדבר עצמו - זאת מדרגת הזקן ששייכת לפנים 'חכמת אדם תאיר פניו', אז היא מגלה את הפנים בלבוש, אבל בלבוש ששייך לפנים.

וישנו אופן של אחור, שאלה המשלים - המשלים מלבישים הלבשה על הלבשה, 'שלשת אלפים משל' שתיקן שלמה המלך. אז מהצד החיצוני זה נתפס כעוד הסתרה ועוד הסתרה. הצד הדק יותר - אם מכח המשל מגיעים לנמשל, אז מצד אחד הוא מסתיר ומהצד השני הוא מגלה. אבל בהגדרה דקה יותר, כל משל מבטא עוד דקות בדבר באופן אחר, זה לא עוד כיסוי ועוד כיסוי, לוקחים מתנה ומכסים אותה בעטיפה על עטיפה, הרי תכלית המשל היא לגלות את הנמשל, אז כל משל בעומק הוא מגלה פנים דקות נוספות שלא התגלו במשל האחר.

מכח תפיסתו של משה, אז עיקר הוא הפוך - הוא להפשיט את כל הלבושים ולגלות את הדבר בנקיותו - מקום הראש שבו אין מציאות של שערות וכיסויים כלל. זה המקום שבעומק האויר מתגלה בלי ה'חכמה סתימאה' בדקות, שם זה גילוי גמור, אבל העולם אינו יכול להתקיים. 'אמת אמר אל יברא שכולו שקר' כדברי חז"ל הידועים שנת'יעץ הקב"ה עם המלאכים קודם בריאת העולם, 'שלוש אמר אל יברא שכולו מחלוקת' 'אמת אמר אל יברא שכולו שקר', כי אצל משה זו המדרגה של האמת המופשטת כפי שנתחדד בדיוק איפה מקומה - ממקום האויר שמתגלה במקום ה'תרי תפוחין' ששם מקום גילוי האמת. ומצד כך, בכל העבודה היא להפשיט את הכל ולעמוד על הנקודה בבהירותה מצד עצמה.

מצד מדרגתו של אהרון הכהן ישנו גם הגילוי של הארת פנים, אבל עיקרה גם היא באה בהלבשה עם כיסוי ושערות. וישנו גילוי של האחור - הלבשה של האחור כמו שהגדרנו זו הגדרה של משלים

סיכום המדוגות עד כה

הלבשה וכו' שכל אחד מגלה פנים אחרות. בהגדרה שאיננה מובנת זה הופך להיות מחלוקת - כך אמר רבי, כך אמר רבי. נחלקו החכמים מה אמר רבי? אז כל אחד מגלה פנים אחרות לדבר אז זה נראה כמציאות של מחלוקת, אבל מכח מדרגתו של אהרון הכהן - אז רואים עוד אופן ועוד אופן ומחברים אותם יחד. זוהי מדרגה עליונה שמצרפת את הפנים ואת האחור ועל ידי כך נעשה צירוף של כל האופנים של דברי התורה.

יש גילוי של הדבר כפנים כפשוטו שאין בהם כיסוי.

יש גילוי שזה תואם לעצם צורת הפנים שזה הזקן שהוא כבוד האדם שמגלה את החכמה הפנימית שנמצאת בתוכו וזה מעין הפנים, רק שזה משתלשל ויורד לתחתון להשיגו, אבל זה מעין ההארה של הפנים, אז הוא משיג אותנו לפי השגתו שלו, אך זה מעין מה שנמצא למעלה.

יש אופן שהדבר מגיע באופן של הלבשה על גבי הלבשה על גבי

הריבוי הגמור מתגלה בשערות

וברגליים שמניינן עשר, וזה הריבוי הגמור ביוצר בגילוי האיברים שיש באדם, וכמאמר רבותינו, שבהן מתגלה השורש של עשרה מאמרות שבהם נברא העולם.

ומה התכלית של אותו ריבוי של שערות שישנו באדם? הם הם הדברים שנתבארו. התפיסה העליונה של תפיסת השערות היא בעצם כל ה'תילי תילים של

כשבאים חז"ל לצייר את הריבוי הגמור שישנו באדם - זה נקרא שערות. אין לך מקום של ריבוי גדול יותר באדם מריבוי השערות.

כבר הוזכר כמה פעמים, יש אברים שמניינם אחד כדוגמת הגוף, הגולגולת. ישנם איברים שמניינם שניים כדוגמת שתי עיניים, שתי אזניים, שני נקבי החוטם, שתי ידיים וכו'. ישנן האצבעות בידיים

נראה שיש בו צד של התפרטות, אך זו התפרטות שיוצאת מהאחד וחוזרת ל"ג, היא חוזרת לאחד. וכך נראה לעין הרואה שיש כאן ריבוי של שערות, אבל יש לו צורה של אחד.

השערות שיוצאות מן הראש, ובפרט שמשותלשלות ויורדות למטה, 'תלתלים שחורות', כאמור במדרגת 'תילי תילים של הלכות' - זו התפרטות גמורה. ואם תאמר שבסוף אם כן זה נראה כולו כהתפרטות - 'אלו אוסרים ואלו מתירים, אלו מחייבים ואלו מזכים', אבל בסוף כשהגיע ל'הלכה למשה מסיני' אז מהי ההלכה? כולם ראו אחד, כולם ניתנו למשה בסיני, השורש שלו הוא אחד. זה נקרא שורש כח הנקבה, שהיא הד' אמות של הלכה, שהיא הכלי לבסוף, אבל כל ריבוי ההתפרטות האלה מביא לבסוף לכח דעת המכריע כמו לפי מי ההלכה למעשה. אבל מונחים כאן כל האופנים של החכמה שיייתכנו - זה העומק הנורא שמתגלה מכח הארת האויר - הדעת הגנוזה באויר, שמגלה שערות של פנים ומגלה שערות של אחור ומגלה איך כולם חוזרים ומצטרפים - כל

הלכות, ה'תילי תילים' שדרש רבי עקיבא שלא נודעו למשה רבינו, עד שהגיע ל'הלכה למשה מסיני' שזה שורש הדבר, כלומר, 'תילי תילים של הלכות' הם התלתלים שחורות שיורדות מאחורי ראשו של האדם, שהם כל אופני ההתפרטות שישנם. ההתפרטות האלה אינן שייכות לראש, אלא הן יורדות למטה. בראש זה נראה כאחד, אבל כשההארה הזאת יוצאת לחוץ אז היא מושרשת בהתפשטות שיוצאת מהאחדות לפירוד - זה נקרא עקב שהוא המקום התחתון ביותר, אבל שורשו באחד - זה עקיבא כידוע ובתפיסה של בהירות המוחין בדברי תורה, יש כאן ריבוי עד אין קץ שמתגלה מכח התפשטות השערות שהם גילויי אופני המחשבה של המוחין. כאן מתגלה בעצם נקודת ההתפרטות שנראית כהתפרטות גמורה.

כשה מתגלה מצד הזקן בפניו של האדם, אז על אף שבזקן עצמו יש כמה וכמה חלקים כמו שרבותינו מחלקים את זה, זה נחלק ל"ג חלקים. אך כידוע מאוד, זה י"ג בגימטריא - אחד. אז על אף שזה

פרטי הפרטים וכל האופנים שישנם חוזרים ומצטרפים גם יחד. זה נקרא

סיכום

ישנה המדרגה של האויר שמאיר במוחין כמו שנתבאר, ומצד כך מתגלה במוחין 'יתרון האור מן החושך' ומתגלה בהם גם הכיסלות שבחכמה - האדם רואה בכל דבר איפה הטעות שלו. איפה הדבר הלא מובן שבו, ולאחר מכן איך ההבנה נותנת את הבהירות ביחס לאי הבהירות שנתבאר.

ישנו היחס של תורת השעשועים הגמורים שמתגלים מכח השערות העליונות, שזה תורת השעשועים שזו תנועה של רצוא ושוב. באופן הנפול השערות הללו נופלות לאופן של השערה והן מבטלות את ההגדרה שב'חכמה סתימאה' שזה הסיתום שבהגדרה. הן מבטלות את ההסברה שגנוזה באויר ובמקום סברה זה הופך להיות 'דברים שלא שיערום אבותינו' כמו שנתבאר. מה שאין כן בתיקון - האויר מאיר ב'חכמה סתימאה', שהיא ההגדרה ומדרגת האויר מסבירה את ההגדרה.

ויתר על כן כמו שנתבאר, כללות שערות האדם נחלקת, מלבד שערות

שערות ראשו של האדם מגלות אצלו את כל התורה כולה.

משה רבינו בסיני כלשון חז"ל הידוע - 'כללותיה, פרטותיה ודקדוקיה נאמרו למשה מסיני'.

פרטותיה - הפרטות הזו שהתגלתה למשה מסיני היא נקראת שערות של האדם - זה נקרא פרטי התורה. וכל מחשבה ומחשבה שאדם חושב, יש כנגדה שיערה בפרטות שהיא התפרטות של אותה מחשבה שיצאה מהכח לפועל ומתגלה במקום השערות של האדם. להבין אם כן, מונחים כאן כל שורשי תפיסות ודפוסי המחשבה שנמצאים באדם, הם כולם גנוזים במוחין, וכולם יוצאים מהכח לפועל בכל החלקים, הן מכח מדרגת החכמה כשלעצמה, של תכלית המדרגה של 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה' - להלכה למעשה שזה ה'חכמה סתימאה', היא מביאה לידי נקודת הסיתום שזה 'הלכה למשה מסיני' - הלכה בפועל, והשורש הדק שלה זה 'הלכה למשה מסיני'.

של האחדות של כל דברי התורה יחד, שמתגלים בשערות ראשו של האדם, ובשערות הזקן יחד, שיוצאים כוחות המחשבה מהכח לפועל והם מגלים את כלל כל כוחות המחשבה. וכתופסים את כל בכוחות הללו כאחדות של כלל ולא כפרטות נפרדת - זו מדרגת נשמתו של רבי עקיבא כמו שהוזכר שמתגלה בה הפרטות.

אצל אהרון הכהן מתגלה עצם הכח לצרף את שערות הזקן ש'יורד על מפי מדותיו' בשערות היוצאות מהאחור ומצטרפות בטבורו של האדם בבחינת כל התורה כולה, תורת שלום.

אבל אצל רבי עקיבא זה יצא מהכח לפועל בפרטות של כל העסק של דברי התורה, אבל גם הם חוזרים ומצטרפים בבחינת נקבה, הכלי המקבל, בבחינת 'הלכה למשה מסיני' שנעשתה מציאות של הכרעה של דברי התורה, וכדקות זאת אינה רק הכרעה, אלא כח שלם שמצרף את הכל בבחינת 'ירא שמים יצא ידי שניהם' שמצרף את שניהם גם יחד.

הראש שהן שיעין שבמדרגה של שעשוע, השערות נחלקות למדרגה של שערות הפנים ושערות האחור. השערות של הפנים הם גילויי המחשבה אבל מעין הפנים עצמם שזאת 'הדרת פנים' שמגלים את דפוס הפנים עצמם. הם נראים כנחלקים אבל חוזרים ומתאחדים במדרגה של י"ג - אחד. מה שאין כן השערות שיוצאות מאחור, הם נראים כתלתלים באופן של ריבוי של שערות והגדרתן הפנימית היא באופן שמהנמשל נעשה עוד משל ועוד משל - זו השתלשלות - משל ונמשל, משורש השתלשלות, כמו שהוזכר - זה משתלשל ויורד מאחוריו ונעשה עוד כיסוי ועוד כיסוי, ושם נמצא השורש של כל אופני פרטי התורה שישנם, כי כל פרט נוסף בדברי התורה הוא אופן נוסף של הלבשה שהוא בבחינת משל שמלביש את הדבר ומסתיר את הדבר. מהצד הפנימי, חוזרות ומתאחדות השערות שבפנים עם השערות שבאחוריו, וכל האופנים הנוספים האלה שמתגלים באופן של משלים הם בעומק עוד אופנים של דברי תורה, עוד פנים נוספות לדברי התורה הללו. זה העומק

אוד גבולי ואוד ללא גבול

עצמו שהזכרנו קודם, ועכשיו נחיד

יתר על כן, כח נוסף זה כח האויר

ה'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים', שהאור של דברי התורה הוא אור שאין לו גבול.

להבין, בעלמא דידן נאמר 'הסתכל באורייתא וברא עלמא'. אז מצד דברי התורה עצמם זה היה בלי גבול - 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים'. אבל כשהתגלה 'הסתכל וברא עלמא' אז נעשתה ארץ ונעשה ים - כאן מתגלה שהתורה מתלבשת ומצטמצמת בתוך העולם. התורה עצמה שקדמה לעולם היא 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים', אבל 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ', אז ה'ארוכה מארץ מידה' התלבשה במדרגת ארץ וכן על זה הדרך היא התלבשה במדרגה של ים. כלומר, מתלבשת במדרגה של ים ומצטמצמת לתוך מדרגת התורה של 'שמים וארץ'.

אבל בשורש העליון של התורה שקדמה לעולם היא עדיין ממשיכה להאיר במדרגה של 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים' שאין לה קץ ואין לה גבול. בתוך העולם שלנו, כשאדם עוסק בדברי תודה, אז כמוכן, אם עוסק במדרגה של שערות דאחור שהוזכרה, שהיא מדרגת משלים, מדבר אחד הוא

בפנים נוספות. על כח התורה שהוא שורש המוחין נאמר 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים', כלומר, בתורה כשלעצמה מתגלה אור אין סוף שאין בו גבול. הכח הזה של התורה בעצמה שאין לה גבול, מצד עצמה היא המתגלה באויר - אור שאין לו סוף. עד עכשיו הזכרנו את המהלך שיש לו סוף או שעשועים שזאת תנועה מיניה ובה בתוך עצמו, או ההתפרטות של דברי התורה - כל זה בתוך תנועה של גבול - בזה עסקנו עד עכשיו.

כשדובר על 'חכמה סתימאה' יש סיתום ש'לא תהיה חכמתו מרובה ממעשיו', דובר על אופן של תכלית החכמה למעשה 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה', זה בתוך מציאות הגבול. השעשוע של מדרגת השערות היא תנועה, אבל תנועת השעשוע ברצוא ושוב בתוך אותו מקום של גבול. מדרגת השערות היורדות שמתפרטות וחוזרות ומתחברות - אז התנועה היא בתוך הגבול - התפרטות וחוזר ומתאחד. כל אלה הן תנועות בתוך הגבול עצמו.

הכח הנוסף שמתגלה בדברי התורה הוא הכח של האור של

דארץ ישראל מחכים', 'עתידה ארץ ישראל שתתפשט לכל הארצות כולן', איפה השורש של זה? כדברי הגמרא הידועים במסכת חגיגה 'שברא הקב"ה את העולם היה מרחיב והולך כשתי פקעיות של שתי עד שגער בו הקב"ה והעמידו' (חגיגה יב א). מאיפה השורש שהיה העולם מתפשט בלי גבול? מכח שהסתכל באורייתא והיא 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים'. מאיפה נעשה שגער בעולמו ואמר לעולמו די? זה שורש מציאות הבריאה שמגבילה את הדבר 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה', והמעשה הוא ביד - יד - די - שם נעשה מקום הגבול של הבריאה, זה נקרא 'מעשה ידיו של הקב"ה, כלומר, זה מעשה שמתגלה בו רצונו שיהיה גבול, זה נקרא מעשה ידים, כל יד זה די - עד כאן. היד עולה למעלה מן הראש ויורדת למטה מן הגוף, כמו שהוזכר בדברי רבותינו - זה שורש מציאות הגבול של הבריאה דידן, זה מדיע עד מקום החלל, זה נקרא למעלה מן הגוף - למעלה מן הראש ולמטה מהרגליים - זה מקום החלל שהוזכר בתחילה בסוד החללא דגלגלתא במהות החלל.

מגיע לדבר אחר עליון יותר, אז הוא מגיע ממקום הגבול - מקום של הארץ והים. אז בהכרח שהוא מגיע לדברי תורה שגם הם גבוליים. אבל מצד מלעילא לתתא, האויר היה צריך להתפשט ללא גבול, והיה צריך להתגלות בו ה'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים'. מה גורם לאויר ליצור מציאות של גבול? שהיא לא 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים' בהתגלות, אלא יש מציאות של גבול - זה כח הקרום של האויר שמצמצם את האויר שלא יתפשט יותר. מעין האומר לים 'עד פה תבוא' - נעשתה מציאות של גבול - אז מהאור של התורה שנתפשט נעשתה מציאות של גבול. קודם לכן זה הוזכר בהגדרה כוללת שזה לא יאיר לחכמה באופן השלם. ההגדרה שהעמדנו עכשיו וההגדרה הקודמת הן היינו הך-מהות החכמה היא 'כל פועל פועל לתכלית', 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה', אז לחכמה מצד עצמה יש גבול. ואם הוא יאיר לחכמה באופן השלם, אז הוא יפרוץ את מציאות הגבול, זה עומק ההגדרה שהוזכרה, מכח האויר עצמו מונח האור של דברי התורה שאין לו קץ ואין לו גבול. בעומק זה נקרא 'אורא

אוירא דאץ ישראל מחכים

אותה התפשטות ראשונה שבה התחילה הבריאה 'היה מתפשט עד שגער בו', בארץ ישראל תהיה ההסרה של ה'גער בו' ואז היא עתידה להתפשט לכל הארצות כולן. זאת עדיין לא הסרה גמורה של ה'גער בו', אבל בעומק 'אוירא דארץ ישראל מחכים' - באיזה אופן הוא מחכים? הוא הארת האויר בחכמה סתימאה. רק שעכשיו ישנו הקרום שמצמצם את אותה ההארה, אבל לעתיד לבוא כמו שהוזכר כבר קודם לכן בהרחבה, ה'חכמה סתימאה' תקבל את הארת האויר בשלמות - זאת מדרגת 'עתידה ארץ ישראל שתתפשט לכל הארצות כולן'. בלשון פשוטה יותר - היתה ארץ ישראל בשלמותה ששייכת לעשרה עממין. עכשיו ניתנו חלקם של שבעה ולא של שלושה, לעתיד לבוא ינתנו גם הג' הללו כמו שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו, אז זה ה'עתידה ארץ ישראל שתתפשט' לא במדרגת השבע אלא במדרגת העשר שזאת כללות הבריאה.

הבריאה עצמה מתגלה באופן של גבול מכח שורש הצמצום של דברי התורה. אבל דברי התורה כפי שהם מצטיירים בשורשם העליון במדרגת הדעת - במדרגת האויר - היא 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים', והרי שבעומק ההארה של האויר עצמו אין גבול לדברי התורה, רק הקרום שעל גבי האויר, בחינת משה, גימטריא קרום שעל גבי האויר, הוא שורש תורת הגבול שמתגלה כאן בעלמר דידן, שנאמר 'זכרו תורת משה עבדי' ששייך לעלמא דידן, 'ילדה אשה אחת במצרים שישים רבוא בכרס אחת וגו' זו יוכבד שילדה את משה' (מדרש רבה, שיה"ש) שזה מדרגת שית אלפי שנין, שישים ריבוא - זה נקרא מדרגתו של משה כאן בעלמא דידן. בעומק, הוא יעלה למעלה והוא גופא שורש נשמת משיח כדברי חז"ל כידוע. אבל האבחנה הזו של עלמא דידן שאנו נמצאים בה, היא מדרגת הצמצום. אבל 'אוירא דארץ ישראל מחכים' ו'עתידה ארץ ישראל שתתפשט לכל הארצות כולן' - ברור לכל בר דעת שזה לא גילוי חדש, אלא

התפשטות מנח הארון שאינו מן המידה

נקרא מקום הארון, שבארון נמצא שורש של דברי התורה שלמעלה מהצמצום של ה'ברא עלמא', אלא במדרגה של 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים' - זה עומק המדרגה של האור - אויר - אור י - שזה שורש האוירא. שם נמצא שורש ההארה של התורה שאין לה סוף.

אבל בעומק יותר מתגלה בארץ ישראל מקום הארון שאינו מן המידה, אז מתגלה בארץ ישראל ה'עתידה ארץ ישראל שתתפשט' לגמרי! לא להתפשט רק מדין הרחבה, אלא מופשט שאין לו מקום כלל שהוא למעלה מ'הסתכל באורייתא וברא עלמא' - זה

עומק חיבור האדם לבורא יתברך - מנח האויר שלמעלה מהקרום

מעין האומן עצמו. כמו שהאומן אין לו סוף, גם היא כלי אומנותו כי אין לה סוף.

שם עומק הדביקות של האדם במדרגת דברי התורה. וכאופן הזה להבין עמוק - זה לא במדרגה של שעשוע בלבד, שזו הנקודה העליונה שהוזכרה קודם לכן במדרגת השערות, אלא זה האור שנמצא בתוך האויר עצמו, הדעת הגנוזה בתוך האויר עצמו - זה הכח שמתפשט ואין לו סוף כלל. זה הכח שהאדם מאיר בדברי תורה והדברים פרים ורבים בלי סוף.

כאן מונחת הפנימיות של החיבור של האדם לדברי התורה של ה'קדמה לעולם'. זה גנוז בפנימיות האויר שלמעלה מן הקרום שאין לו גבול כלל, וכאן עומק חיבור האדם לבורא יתברך שמו שהוא אין סוף. הכח שמתגלה שאין לו סוף זה הארת התורה 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים' שלכן היא כלי אומנותו של הקב"ה. מצד אחד היא אומנותו שעל ידי כן הוא בורא את עולמו שי לו מידה, שזה נקרא 'מידותיה של תורה' שהם שורש הגבול של הבריאה, אבל מאידך, ה'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים' שמתגלה בתורה עצמה, אז היא כלי אומנותו של הקב"ה כי היא

מדוגת האויר - אור של דברי התורה שאין לו קץ

לעסוק גם בהם ואי אפשר להעמיד את כל זמנו רק בסוגיא הזו, אבל כשלעצמו הוא יכול להמשיך לעסוק מכח הדבר הזה כסדר - כאן מונח העומק של הדבקות בדברי התורה בשלמות של אור שאין לו סוף. ובלשון בהירה - כאשר יש כח באדם לקשר את כל דברי התורה כולם יחד, אז מתוך כל סוגיא הוא יכול להגיע לכל הסוגיות כולן - כאן מונח האור של דברי התורה שאין לו קץ ואין לו גבול, שזה עומק העסק בדברי תורה השלם במדרגת האויר שהדעת גנוז בתוכו.

השתדלנו בסיעתא דשמיא בקצרה ממש להעמיד את שורשי התפיסות של המוחין בשורשם העליון כפי שהם מתגלים, וכיצד הם משתלשלים לתתא באופן המעשי שבהן מהבנת שורשם הפנימית, ואיך התגלותם למעשה.

בעז"ה שיהיו הדברים בבהירותם ועל ידי כן נזכה להוציא אותם מהכח לפועל.

בכל פעם שאדם עוסק בדברי תורה, אז כמובן שיש קץ לזמן בו הוא עוסק ויש קץ להשגתו. אבל כשהוא זוכה לבקוע לנקודה הפנימית של תוך דברי התורה, אז הדברים הם פרים ורבים, וגם אם הוא נעתק מן הדבר לדבר אחר, זה לא מחמת שההתפשטות הראשונה נגמרה, אלא מחמת הכלי שלו הוא עוזב את הדבר לזמן ועובר לסוגיא הבאה. אבל מצד עצם הסוגיא עצמה הוא דבוק בה מכח שהיא יכולה להוציא אין סוף. פרה ורבה בלי סוף - הוא הולך ומתפשט בלי סוף - כאן מונח עומק תפיסת המוחין. 'מה דד זה, כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא בו חלב - אף דברי תורה, כל זמן שאדם הוגה בהן - מוצא בהן טעם' (עירובין נ"ד) - כך מונח בעומק דברי התורה.

כשאדם עוזב את הסוגיא ועובר לסוגיא הבאה, לא מחמת שהוא מרגיש שהוא הגיע לגבול של ההשגה של הדבר, אלא מחמת שיש חלקים נוספים בדברי התורה וצריך

שו"ת

חכמה מדין החכמה העצמית שנמצאת אצל הרב כרב, אז היא נמצאת במדרגת הראיה. אבל מדין המקבל שבא לקבל הוא מקבל רק במדרגת שמיעה, לא שייך כלל במדרגה של ראייה. מדרגת ראייה היא מדרגה נבדלת לגמרי לגמרי ממה שהאדם מקבל דברים מרבו דרך תפיסת שמיעת האוזן. עכשיו יותר ברור להסביר מהי התפיסה שנקראת ראייה, בלשון הכי ברורה זה כאשר האדם תופס את הדברים כמציאות, ראייה רואה מציאות, שמיעה שומעת הסבר, שומעת סיפור, שומעת מה שהיא שומעת. שהאדם תופס את מה שהוא ראה, את הד"ת שהוא למד במדרגת ראייה, ביאור הדבר שאצלו זה תפיסת המציאות. עדיין יש תפיסת המציאות מתוכו, ויש תפיסת המציאות מכח חוש מבחוץ, התפיסה השלמה של תפיסת מציאות היא מכח ההויה שבנפש, שם תפיסת המציאות הגמורה, ויש עוד תפיסת המציאות מכח חושים, החוש שקולט את הדבר כמציאות זה המציאות של הדבר שנקראת ראייה. יש עוד כח של חוש שתופס, אבל זה כבר במדרגה של חושך, זה חוש המישוש, וימשך חושך, זה עוד דקות, אבל בכללות תפיסת מציאות או מכח ההויה שבנפש או מכח מדרגת יום

שאלה לגבי הראיה, לעומת מה שקיבל מרבו, מה שקיבל מרבו לכאורה זה הידיעה עצמה, עכשיו הראיה עצמה, מה בעצם הבחינה שלה, כלומר, לא מדובר כאן על בינה, הוא עדיין רואה את זה, אבל מה זה יותר מהידיעה, שהוא תופס את כל הכללות, הרי זה לא פרטים של הבינה. תשובה אנו דיברנו בקבלה מרבו שלושה מדרגות, מה שקיבל מרבו כפשוטו, או שקיבל ממנו ראשי פרקים, או שקיבל ממנו את ראיית פניו של רבו, ויש כללות של כח הראיה של החכמה, יש כללות החכמה שהיא ראייה שהוזכר בהתחלה, אחרי זה הסברנו בקבלה של רבו שלושה חלקים. שאלה כלפי החלק התחתון. תשובה זה ברור שכאשר הוא קיבל מרבו אז הוא קיבל דרך תפיסת שומע, אז הוא קיבל מרבו בתפיסת אזניים, הוא לא קיבל בתפיסת עיניים, אז בהגדרה השורשית ראשית כל, לפני ההבנה, בהגדרה השורשית, על דרך כלל כאשר האדם מקבל מרבו הוא במדרגת אוזן שומעת, במ"ח קניינים זה מדרגה של און שומעת, שמיעת האוזן בלשון המשנה, הוא קונה את הד"ת. אז היא לא שייכת כלל למערכת של ראייה. זה התפיסה הפשוטה של קבלה מרבו.

להיות תנועה שיש בה שעשוע, הוא לא קולט רק את עצם תפיסת התנועה, אלא הוא קולט תפיסה של תנועה שיש בה שעשוע. שזה משתלשל עכשיו יותר למטה, אז כבר יש מדרגה של החכמה עצמה שהחכמה קולטת את התנועה כמציאות, כהויה. זה נקרא שהוא רואה את הדבר, כמו שהוזכר קודם לכן. אז חוזרים עוד פעם על שלושת המדרגות, במדרגה העליונה התפיסה שהמח יונק מן הגולגולת אז הוא מקבל מהגולגולת את עצם התנועה, השלב הבא הוא מקבל תנועה של שעשועים, מה שהוזכר בגלגול האותיות אז שנשאר גלגול לא מושג זה נשאר תנועה בעצם במדרגת הגולגולת, שהתנועה באותיות והוא מגיע מכח כך לאיזשהי השגה, זה הופך להיות תנועה של שעשוע. שזה במדרגת המח כשלעצמו שהוא כח מדרגת הראיה, אז הוא רואה את התנועה כהויה. דובר פעמים רבות מאוד, יש הויה מוחלטת שזה הוית אמיתתו, כל הנבראים כולם אינם אלא תנועה, והויתם היא תנועתם ותנועתם היא הויתם, אז המח קולט את התנועה שהוא מקבל מהגולגולת וזה עצם ההויה, וזה מה שהוא רואה, הוא רואה את התנועה שהיא נקלטת בערכו כתפיסה של הויה.

שאלה בעצם זה התחלת התנועה לפני ההויה הראשונה.

שזה יקרא אלוקים לאור יום שזה תפיסת ראה, או ולחושך קרא לילה וימש חשך, עוד קליטת מציאות מכח מישושאלה בזה לא נכנסו עכשיו בכלל, רק שאלתם אז העמדנו בכללות את תמצית החלקים האלה.

שאלה וכלפי הראיה שהוא מקבל מהאין, מה הוא מקבל מהאין, את עצם כח הראיה, או את האור שבחכמה.

תשובה כן, בשורש הוא מקבל מהאין למעלה משניהם, הוא מקבל מהאין בעומק את תנועת החכמה, שזה תנועת הגולגולת, כבר דיברנו בזה בארוכה לעיל שיש אופן שזה מתגלה באופן של חיבור המח לאויר שמתחבר לגולגולת אז זה הופך להיות תנועה של שעשועים, כן, מדגישים. בלשון ברורה, יש תפיסה של תנועה של הגולגולת שלמעלה מהשעשועים שאין בה שום השגה, ויש תפיסה של תנועה בסוד השעשועים, שזה שייך למהלך דרוח, ויש תפיסה של תנועה במדרגה של כל פועל פועל לתכלית שזה עיקרו במדרגת החכמה. אז כאשר המח יונק מהגולגולת עצמה הוא קולט דבר ראשון את תפיסת התנועה, זה הגולגולת מתגלגל, אז הוא קולט מהגולגולת את עצם תפיסת התנועה. זה שורש יניקת הדבר בשורשו. כן מדגישים. כשיורדים עכשיו למטה, אז אם הוא יונק את זה דרך האויר, זה כבר הופך

מכח ראייה, יש קליטה של הדבר מכח עצם ההויה של הנפש, יש קליטה של הנפש מכח הראייה של הנפש, בכדי לצאת מכדי ראייה של הנפש שקולטת את המציאות ולהגיע להויה חייבת להיות שיש ממוצע שזה נקרא עצימת העינים שמכח כך הוא מגיע להויה של הנפש, אז הקליטה מכח העצימה היא בעומק נושקת להויה שמשם היא קולטת, משא"כ כאשר הוא פוקח את עיניו, לאו דוקא עינים כפשוטו אלא עיני השכל, אז הוא רואה את הדבר מכח מה שהוא רואה. בלשון החוה"ל שזה נקרא עיני השכל, יראהו בעין שכלו ביחס לבורא, אז בדקי דקות זה יראו בעין שכלו, אם זה יראהו כבר אז זה יראהו של התנועה של הבורא ולא אמיתת הויתו. ואשב בחושך אז ה' אור לי, כלומר זה אור א"ס, זה לא אור של קליטת התנועה זה אור של קליטת ההויה.

שאלה אבל מה הכלים שלו, הכלים של מה שהוא ראה, שהוא ראה בחושים שלו, או שיש השגה של כלים יותר עליונה.

תשובה מה זה נקרא כלים, המדרגה העליונה ביותר שיש, אז כל עצם הנברא זהו בהיותו כלי לבורא, ועצם הקליטה שהנברא קולט שכל המציאות היא רק אמיתת הויתו, זה נקרא כלי ביחס לאור א"ס, מכאן ואילך זה כלים לתנועות שנקלטות אצלו כהויות,

תשובה בגולגולת זה עצם התחלת התנועה, אבל יש למעלה מהגולגולת, דיברנו הרי לפני התפיסה של קומת אדם, את האור א"ס שיש שזה עצם תפיסת ההויה עצמה, שמדברים בכל צורת אדם, כל צורת אדם הוא בתוך תפיסת התנועה, שורש כל התנועות כולם שמתגלה בצורת אדם זה תנועת הגולגולת, עמוד השדרה זה תנועה ישרה, הגולגולת זה תנועה עגולה, כמו שהוזכר בראשית הדברים, אז הקליטה הראשונה שהמח קולט הוא קולט את הגולגולת, והגולגולת נותנת לו קליטת תנועה, כמו שהוזכר, זה הקליטה הראשון שהוא קולט מכח חיבור המח לגולגולת.

שאלה כלפי הראייה, הידיעות שהוא רואה זה דוקא ידיעות שהוא קיבל מבחוץ, או שבמדרגת הראייה יש כלים.

תשובה אז הוזכר פעמים הרבה, יש מדרגת ראייה, והיפך הראייה יש מדרגת עצימת העינים, כלומר, איך הוא קולט את המציאות. המציאות נתפס כעצם, אז יש שהוא קולט את העצם מכח מה שהוא עוצם את העיניים, שזה קליטת העצם בעצם, ויש מה שהוא קולט אותו מכח מה שהוא רואה אותו, זה נקרא ויהי ערב ויהי בוקר, ויהי ערב שקודם חושך, אז זה הקליטה שהוא קולט את העצם, ויהי בוקר אז הוא קולט את המציאות

מגיע, מהאין. ת. זה מגיע מהעולם העליון, איך הוא מקבל את הדבר, אז כוונת הדבר שהוא דבק באין, זה נקרא שזה מדרגת נה"י, נצח הוד יסוד, אז מדין הנצח והוד זה שני קווים ימין ושמאל, ומדין קו אמצע שזה יסוד זה סוד הטיפה שהיא סוד האין, אז על מנת להשיג את זה זה נקרא ממית עצמו עליה, שהוא מקבל את הדבר מכח שהוא מבטל את התחתון לעליון והוא מקבל כלים חדשים. אבל רק נחזור ונדגיש, זה שורש מלעילא לתתא, אין כלים מתתא לעילא בלבד, צירוף של כלים מלעילא ומלתתא נעשה מציאות של כלים. בלשון דוגמא ברורה, ארץ ישראל ארץ הצבי, מתפשטת ומתרחבת כפי יושביה, כפי שאומרת הגמרא כידוע ועוד, כלומר הכלי הזה שהוא נמצא למטה הוא מצומצם, וכשהוא נמצא למעלה הוא יותר רחב, אז כשהוא מקבל כלים מלמעלה אז גם הכלים מלמטה יכולים לעלות ולהתרחב, כן, מדגישים את הלשון. אבל זה שאלה מאוד מאוד כללית, היא לא קשורה לכל מה שדיברנו בדוקא עכשיו, זה שאלה כללית, מערכת הכלים מכח מה היא מגיעה, אז מדגישים, א"כ כתשובה ברורה, חלקה מגיע מלמעלה שהם כלים רחבים יותר, וחלקה שמלמטה אז הופך להיות ארץ מלשון רץ, אז היא יכולה להתרחב, ארץ הצבי, אבל אין התרחבות מלמטה אם לא יהיה כלים מלמעלה.

חלקם נקלטות אצלו כהיות וחלקם לאחר מכן נקלטות כתנועות.

שאלה הוא למד דבר והוא רואה אותו, מאיפה יש לו את הכלי של מה שהוא למד, מעצם הלמידה, מה שקיבל מרבו, הוא למד בגמרא שזה כתוב.

תשובה אז זה כלי לקיבל מרבו, הכלי הזה יתאים ללמטה, הוא לא יתאים ללמעלה, שהוא יעלה למעלה הוא צריך כלים חדשים.

שאלה מאיפה הכלים העליונים הגיעו.

תשובה בכל מדרגה ומדרגה, זה שאלה כללית מאוד, כלומר, כל מדרגה ומדרגה מהיכן הכלים מגיעים. שאלה כלפי הראיה שדובר עכשיו בשיעור, מה הכלים של הראיה. ת. אז בלשון רבותינו כידוע נה"י של עליון הופכים להיות חב"ד של תחתון, והנה"י של עליון נתרוקנו כליהם, נעשה בהם זיווג של או"א לצורך הולדת מוחין חדשים שיהיו לצורך ז"א שזה חב"ד דו"א. אז מבואר כאן שכל כלים למוחין הם כלים מעולם יותר עליון, זה מפורש בעץ חיים. זה לא מגיע מלמטה. אלא מאי, שגם חלקים מלמטה מתעלים ועולים למעלה להיות כלים, אבל אין כלים שמגיעים רק מלמטה. כל כלים של מוחין, של חב"ד, הם מגיעים מהעולם היותר עליון, זה שורש הכלים. שאלה מאיפה זה

ספרי מורינו הרב שליט"א

פירוש 'בלבבי משכן אבנה' על הספה"ק

מסילת ישרים (ג' כרכים)

דרך ה' - חלק א' אָזל

נפש החיים שער ד'

בעל שם טוב על התורה עם ספר 'להב אש'

ספרים וקונטרסים נוספים

בלבבי משכן אבנה - הכנה לשבת קודש אָזל

שאלות ותשובות - שאל לבי תשע"ח-תשע"ט

קונטרס וחי לעולם

תורת הרמז - על סדר הפרשיות אָזל

ספר ההתבודדות עם פירוש על

המספיק לעובדי ה' - פרק ההתבודדות

ספר עולם ברור

פנימיות התורה

פירוש בלבבי משכן אבנה על פתחי שערים אָזל

פירוש בלבבי משכן אבנה על עץ חיים אָזל

פירוש בלבבי משכן אבנה על רחובות הנהר אָזל

פירוש בלבבי משכן אבנה על קל"ח פתחי חכמה אָזל

ספרים מתורגמים

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א - בתרגום לאידיש אָזל

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א - בתרגום לצרפתית אָזל

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א - בתרגום לספרדית אָזל

ספר בלבבי משכן אבנה א - בתרגום לרוסית אָזל

סדרת בלבבי משכן אבנה

בלבבי משכן אבנה - ט' חלקים

בלבבי משכן אבנה על מועדי השנה (ב' כרכים)

בלבבי משכן אבנה על התורה - תשס"ו (ב' כרכים) אָזל

סדרת "דע את"

דע את עצמך - הכרת הנפש

דע את נפשך - בנין כוחות הנפש

דע את הרגשותיך - עולם ההרגשה

דע את מחשבותיך - עולם המחשבה

דע את דמיוןך - עולם הדמיון

דע את נשמתך - גילוי הנשמה

דע את הויתך - גילוי הוית הנפש

דע את מנוחתך - מנוחת הנפש

דע את גאולתך - גאולת הנפש הפרטית

דע את ביתך - בנין הבית היהודי

דע את ילדיך - חינוך ילדים

דע את תורתך - דרכי לימוד

סדרת ארבעת היסודות

דע את מידותיך - מהות המידות - יסוד העפר אָזל

הכרה עצמית והעצמת הנפש

ארבעת היסודות - יסוד העפר - תיקון כח הריכוז

ארבעת היסודות - יסוד המים - תיקון כח התאווה

ארבעת היסודות - יסוד האש - תיקון כח הכעס

Building A Sanctuary In The Heart, Vol. 1-2

Getting To Know Your Self

Getting To Know Your Soul

Getting To Know Your Feelings

Getting Ready For Your Redemption

Getting To Love Your People

Getting To Know Your Home

Bilvavi – On The Path (Mesilas Yesharim)

Bilvavi – On The Holy Days

Bilvavi – On The Parsha (Bereishis-Shemos)

Bilvavi – On The Parsha (Vayikra-Devarim)

Gateways To Hashem For Today's Jewish Woman

Gateways to Revealing Hashem in Our Lives